

Κατάλογος 2011

I. Εισαγωγή

Αυτός είναι ο πέμπτος δημόσιος κατάλογος του ΕΕΠΔ ως συμβούλου σχετικά με νομοθετικές προτάσεις και συναφή έγγραφα της ΕΕ. Ο κατάλογος εντάσσεται στον ετήσιο κύκλο εργασιών του ΕΕΠΔ. Μία φορά ετησίως ο ΕΕΠΔ κάνει απολογισμό των δραστηριοτήτων του στην ετήσια έκθεση. Επιπλέον, ο ΕΕΠΔ δημοσιεύει κατάλογο των προθέσεων του στον τομέα της διαβούλευσης για την επόμενη χρονιά.

Το αίτημα σύνταξης του καταλόγου αυτού βασίζεται στο έγγραφο πολιτικής της 18^{ης} Μαρτίου 2005 με τίτλο «Ο ΕΕΔΠ ως σύμβουλος των κοινοτικών οργάνων σχετικά με νομοθετικές προτάσεις και συναφή έγγραφα».¹ Στο έγγραφο αυτό ο ΕΕΔΠ παρουσιάζει την πολιτική του στον τομέα της διαβούλευσης επί νομοθετικών προτάσεων, η οποία αποτελεί ένα από τα κύρια καθήκοντά του σύμφωνα με το άρθρο 28 παράγραφος 2 και το άρθρο 41 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 45/2001. Η μέθοδος εργασίας του ΕΕΠΔ περιγράφεται στο κεφάλαιο 5 του εγγράφου πολιτικής. Σημαντικό μέρος της εν λόγω μεθόδου εργασίας είναι η επιλογή και ο προγραμματισμός (συμπεριλαμβανομένης μιας τακτικής ανασκόπησης της επιλογής και του προγραμματισμού) που απαιτούνται προκειμένου να διασφαλίζεται ο αποτελεσματικός ρόλος του ΕΕΠΔ ως συμβούλου.

Οι κύριες πηγές για τον φετινό κατάλογο είναι, ως συνήθως, το νομοθετικό πρόγραμμα και το πρόγραμμα εργασιών της Επιτροπής για το 2011, το σχέδιο δράσης για την εφαρμογή του Προγράμματος της Στοκχόλμης, το ψηφιακό θεματολόγιο για την Ευρώπη που έχει καταρτίσει η Επιτροπή, καθώς και άλλα σχετικά έγγραφα προγραμματισμού της Επιτροπής. Ο κατάλογος έχει εκπονηθεί από το προσωπικό του ΕΕΠΔ. Κατά τη διάρκεια της εκπόνησης δόθηκε η δυνατότητα στους ενδιαφερομένους από την πλευρά της Επιτροπής να συνεισφέρουν. Η συνεισφορά αυτή εκτιμάται ιδιαίτερα.

Ο κατάλογος αποτελείται από δύο έγγραφα:

- την παρούσα εισαγωγή, η οποία περιλαμβάνει μια σύντομη ανάλυση του πλαισίου και τις προτεραιότητες του ΕΕΠΔ για το 2011,
- ένα παράρτημα με τις σχετικές προτάσεις της Επιτροπής και άλλα έγγραφα που έχουν εγκριθεί πρόσφατα ή βρίσκονται στη φάση του προγραμματισμού και στα οποία επιστάζεται η προσοχή του ΕΕΠΔ.

Το παράρτημα δημοσιεύτηκε για πρώτη φορά τον Δεκέμβριο του 2006 και ενημερώνεται έκτοτε τρεις φορές ετησίως.²

¹ Διατίθεται μέσω του δικτυακού τόπου του ΕΕΠΔ στη στήλη 'The EDPS' >> 'Publications' >> 'Papers'.

² Εκτός του Δεκεμβρίου, η ενημέρωση γίνεται κατά κανόνα τον Μάιο και τον Σεπτέμβριο.

Εφόσον ο ΕΕΠΔ έχει εκδώσει τη γνώμη του (ή κατ' άλλον τρόπο αντιδράσει δημόσια) σχετικά με συγκεκριμένο έγγραφο, το έγγραφο αυτό διαγράφεται συνήθως από το παράρτημα. Πρέπει να υπογραμμιστεί ωστόσο ότι η συμμετοχή του ΕΕΠΔ στη νομοθετική διαδικασία δεν σταματά με την έκδοση της γνώμης του. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις το θέμα μπορεί να επανεμφανιστεί στο παράρτημα, οπότε ο ΕΕΠΔ εκδίδει δεύτερη γνώμη. Οι γνώμες του ΕΕΠΔ δημοσιεύονται επίσης στον δικτυακό τόπο του.³

II. Σύνοψη ανάλυση του πλαισίου

Λόγω της δημοσίευσης του προγράμματος εργασιών της Επιτροπής για το 2010 και του σχεδίου δράσης για την εφαρμογή του Προγράμματος της Στοκχόλμης κατά τους μήνες Μάρτιο και Απρίλιο αντίστοιχα, ο περυσινός κατάλογος του ΕΕΠΔ δημοσιεύεται αργότερα απ' ό,τι συνήθως και συγκεκριμένα τον Ιούνιο αντί του Δεκεμβρίου. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο έχουν παρέλθει μόνο έξι μήνες από την τελευταία δημοσίευση. Πολλές από τις πρωτοβουλίες που περιλαμβάνονται στον κατάλογο του 2010 έχουν επίσης μεταφερθεί ή/και θα συνεχισθούν από τον νομοθέτη της ΕΕ το 2011.

Κατά συνέπεια, οι βασικές τάσεις και προτεραιότητες που προσδιορίζονται στον κατάλογο του 2010 μπορούν στην πλειοψηφία τους να θεωρηθούν ότι ισχύουν και σήμερα. Ωστόσο, κατά τους τελευταίους έξι μήνες έλαβαν χώρα ορισμένες σημαντικές εξελίξεις, κυρίως ως αποτέλεσμα ανακοινώσεων που εξέδωσε η Επιτροπή. Η Επιτροπή εξέδωσε ανακοίνωση περί σφαιρικής προσέγγισης για την προστασία των προσωπικών δεδομένων στην Ευρωπαϊκή Ένωση⁴, ανακοίνωση για το ψηφιακό θεματολόγιο της Ευρώπης⁵, καθώς και διάφορες ανακοινώσεις στα πλαίσια της έναρξης της εφαρμογής των κεφαλαίων του Προγράμματος της Στοκχόλμης περί ανταλλαγής πληροφοριών.⁶ Μια άλλη σημαντική εξέλιξη είναι ότι έγιναν σημαντικά βήματα στις διαπραγματεύσεις συμφωνιών περί προστασίας δεδομένων με τρίτες χώρες, ιδίως με τις Ηνωμένες Πολιτείες για μια γενική συμφωνία ΕΕ-ΗΠΑ περί προστασίας δεδομένων, καθώς και με κάποιες άλλες τρίτες χώρες όσον αφορά τις καταστάσεις επιβατών PNR.

Μετά την έναρξη ισχύος της Συνθήκης της Λισαβόνας την 1^η Δεκεμβρίου 2009, η προηγούμενη δομή των πυλώνων καταργήθηκε, επιφέροντας θεμελιώδεις αλλαγές σε ό,τι αφορά την αστυνομική και δικαστική συνεργασία σε ποινικά θέματα. Το νέο νομικό τοπίο μετά τη Λισαβόνα έχει επιπτώσεις και στις δραστηριότητες του ΕΕΠΔ. Δεδομένης της ιδιότητάς του ως νομοθετικού συμβούλου, επιβεβαιώνεται η τρέχουσα πρακτική σύμφωνα με την οποία ο ΕΕΠΔ συμβουλεύει τον νομοθέτη επί νομοθετικών δραστηριοτήτων που παρουσιάζουν ενδιαφέρον από πλευράς προστασίας δεδομένων σε όλους τους τομείς πολιτικής της ΕΕ.

α. Προς ένα νέο νομικό πλαίσιο για την προστασία δεδομένων

Το δικαίωμα στην προστασία δεδομένων έχει υπογραμμιστεί και ενισχυθεί από τη Συνθήκη της Λισαβόνας. Το δικαίωμα στην προστασία δεδομένων κατοχυρώνεται στο άρθρο 8 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ, ο οποίος έχει πλέον την ίδια νομική αξία με τις συνθήκες. Το δικαίωμα αυτό ορίζεται περαιτέρω στο άρθρο 16 της

³ Στη στήλη 'Consultation' >> 'Opinions'.

⁴ COM(2010) 609 τελικό.

⁵ COM(2010) 245 τελικό.

⁶ Π.χ. COM(2010) 386 τελικό περί αντιτρομοκρατικής πολιτικής της ΕΕ, COM(2010) 385 τελικό - ανασκόπηση της διαχείρισης πληροφοριών στον τομέα της ΕΑΔ, COM(2010) 673 τελικό - στρατηγική εσωτερικής ασφάλειας της ΕΕ στην πράξη.

ΣΛΕΕ, που αποτελεί πλέον τη μοναδική νομική βάση για την έκδοση νομοθεσίας σχετικά με την προστασία δεδομένων. Η νέα αυτή νομική βάση έχει δώσει σημαντική ώθηση στη συζήτηση για την αναθεώρηση των κανόνων της ΕΕ περί προστασίας δεδομένων. Στις 4 Νοεμβρίου 2010 η Επιτροπή εξέδωσε ανακοίνωση η οποία καθορίζει μια σφαιρική προσέγγιση για την προστασία προσωπικών δεδομένων στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Η Επιτροπή προσδιόρισε διάφορα βασικά θέματα και στόχους για τη μελλοντική αναθεώρηση, που περιλαμβάνουν αλλαγές με σκοπό την ενίσχυση των δικαιωμάτων των ατόμων, αναβάθμιση της διάστασης της εσωτερικής αγοράς της προστασίας δεδομένων, αναθεώρηση της προστασίας δεδομένων στον τομέα της αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας σε ποινικά θέματα, βελτιωμένη αντιμετώπιση της παγκοσμιοποίησης και ενίσχυση της επιβολής του νόμου. Ο ΕΕΠΔ χαιρετίζει την πρωτοβουλία της Επιτροπής. Ο ΕΕΠΔ πιστεύει ακράδαντα ότι η νομοθετική πρόταση ή προτάσεις που θα ακολουθήσουν πρέπει να είναι εξίσου φιλόδοξες και να αυξάνουν πραγματικά την αποτελεσματικότητα των μέσων της προστασίας δεδομένων. Ειδικότερα, ο ΕΕΠΔ ενθαρρύνει την ιδέα της ενδυνάμωσης των υφιστάμενων κανόνων προστασίας δεδομένων και υποστηρίζει την ένταξη, στο νέο νομοθετικό κείμενο, του τομέα της αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας (ο οποίος διέπεται επί του παρόντος από την ξεχωριστή απόφαση-πλαίσιο 2008/977/ΔΕΥ). Πρόταση για νέο νομικό πλαίσιο αναμένεται το 2011. Το νέο νομικό πλαίσιο για την προστασία δεδομένων αποτελεί μια από τις βασικές προτεραιότητες του ΕΕΠΔ για το 2011.

β. Περαιτέρω ανάπτυξη του χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης

Τον Δεκέμβριο του 2009 εγκρίθηκε το Πρόγραμμα της Στοκχόλμης. Το Πρόγραμμα αυτό διαδέχεται το Πρόγραμμα της Χάγης και ορίζει τις προτεραιότητες για την ανάπτυξη του ευρωπαϊκού χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης κατά τα επόμενα πέντε χρόνια. Το Πρόγραμμα της Στοκχόλμης τονίζει την ανάγκη προστασίας των προσωπικών δεδομένων σε μια παγκόσμια κοινωνία, η οποία χαρακτηρίζεται από ταχείες τεχνολογικές αλλαγές και ανταλλαγές πληροφοριών που δεν γνωρίζουν σύνορα.

Το πρόγραμμα υπογραμμίζει επίσης την ανάγκη ανταλλαγής δεδομένων για την ασφάλεια στην Ευρώπη και θεσπίζει την ανάπτυξη μιας στρατηγικής εσωτερικής ασφάλειας. Κατά την ανάπτυξη του χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, ο ευρωπαίος νομοθέτης πρέπει να αναζητά μόνιμως τη σωστή ισορροπία μεταξύ της ασφάλειας και της ελεύθερης κυκλοφορίας των πολιτών, αφενός, και της προστασίας της ιδιωτικότητας και των προσωπικών δεδομένων τους, αφετέρου. Οι ανακοινώσεις για την ανταλλαγή πληροφοριών που αναφέρονται ανωτέρω δείχνουν ότι η Επιτροπή παίρνει την αποστολή αυτή στα σοβαρά.

Εξυπακούεται ότι όλα τα βήματα που έχουν αναγγελθεί στο πλαίσιο του σχεδίου δράσης της Στοκχόλμης και στις διάφορες ανακοινώσεις για το συγκεκριμένο θέμα θα παρακολουθούνται προσεκτικά από τον ΕΕΠΔ. Ο ΕΕΠΔ επιθυμεί να τονίσει ιδιαίτερα τη θέσπιση ενός συστήματος εισόδου-εξόδου και του προγράμματος για τους καταχωρισμένους ταξιδιώτες, την προβλεπόμενη οδηγία για τη χρήση του PNR (σύστημα καταστάσεων με ονόματα επιβατών) για σκοπούς επιβολής του νόμου, τη θέσπιση ενός ευρωπαϊκού TFTP (πρόγραμμα παρακολούθησης της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας), τη δημιουργία του EUROSUR, τη δυνατότητα εφαρμογής ενός ευρωπαϊκού ESTA (ηλεκτρονικό σύστημα άδειας ταξιδιού) και τη χρήση σαρωτών σώματος στα αεροδρόμια. Όλες αυτές οι πρωτοβουλίες έχουν σημαντικό αντίκτυπο στην προστασία δεδομένων. Ο ΕΕΠΔ θα παρακολουθεί επίσης στενά τις διαπραγματεύσεις περί προστασίας δεδομένων που γίνονται με τρίτες χώρες. Τελευταίο αλλά εξίσου σημαντικό, ο ΕΕΠΔ θα συμμετάσχει ενεργά στην αναθεώρηση της οδηγίας για τη

διατήρηση δεδομένων και θα ελέγξει κατά πόσο θεμελιώνονται η ανάγκη για μια τέτοια οδηγία και η αναλογικότητα ενός τέτοιου μέτρου.

γ. Τεχνολογικές εξελίξεις: το ψηφιακό θεματολόγιο για την Ευρώπη

Τον Μάιο του 2010 η Επιτροπή εξέδωσε την ανακοίνωση για το ψηφιακό θεματολόγιο για την Ευρώπη. Το ψηφιακό θεματολόγιο θέτει προτεραιότητες για την επίσπευση της ανάπτυξης του διαδικτύου υψηλών ταχυτήτων και την αξιοποίηση του δυναμικού των ψηφιακών τεχνολογιών για τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις. Πολλές από τις αναγγελθείσες πρωτοβουλίες σχετικά με το ψηφιακό θεματολόγιο μπορεί να παρουσιάζουν εξαιρετικό ενδιαφέρον για την προστασία δεδομένων, όπως το πλαίσιο για την ηλεκτρονική ταυτότητα (eID) και την επαλήθευση της ταυτότητας καθώς και η αναθεώρηση της οδηγίας περί επαναχρησιμοποίησης πληροφοριών του δημόσιου τομέα. Ο ΕΕΠΔ θα εξακολουθήσει ακόμη να παρακολουθεί τις προτάσεις που προβλέπουν την εισαγωγή νέας τεχνολογίας σε τομείς όπως οι οδικές μεταφορές (δέσμη μέτρων για την ηλεκτρονική κινητικότητα) και η ενέργεια (χρήση έξυπνων δικτύων). Επιπρόσθετα, θα ασχοληθεί με την ανακοίνωση περί ιδιωτικότητας και εμπιστοσύνης στην ψηφιακή Ευρώπη και με την αναθεώρηση της οδηγίας για τον ραδιοφωνικό και τον τηλεπικοινωνιακό εξοπλισμό.

δ. Άλλοι τομείς

Κατά γενικό κανόνα, ο ΕΕΠΔ θα επαγρυπνεί σε ό,τι αφορά κάθε πρωτοβουλία που μπορεί να επηρεάζει σε σημαντικό βαθμό την προστασία δεδομένων. Το 2011 ο ΕΕΠΔ θα εξετάσει κυρίως τις νέες πρωτοβουλίες στον τομέα των μεταφορών, περιλαμβανομένης μεταξύ άλλων της πρωτοβουλίας για τους σαρωτές σώματος. Θα επικεντρωθεί επίσης στις ανταλλαγές δεδομένων μεγάλης κλίμακας, οι οποίες ενδεχομένως θα πραγματοποιούνται στα πλαίσια του συστήματος IMI (Internal Market Information, πληροφορίες εσωτερικής αγοράς), του συστήματος συνεργασίας για την προστασία του καταναλωτή (Consumer Protection Cooperation System) και του σχεδίου eJustice. Θα συνεχίσει να συνεισφέρει στις συζητήσεις περί νέου κανονισμού για τη διαφάνεια, σε ό,τι αφορά την προστασία δεδομένων. Οι συζητήσεις αυτές είναι ακόμη πιο σημαντικές μετά την απόφαση του Δικαστηρίου για την Bavarian Lager.⁷

III. Προτεραιότητες του ΕΕΠΔ για το 2011

Η πολιτική του ΕΕΠΔ ως συμβούλου επί της νομοθεσίας και σχετικών εγγράφων της ΕΕ δεν θα αλλάξει. Η συνέπεια ως προς το παραγόμενο έργο αποτελεί κρίσιμη συνιστώσα, μέσω της οποίας ο ΕΕΠΔ προσπαθεί να πετύχει τη σωστή ισορροπία μεταξύ της προστασίας δεδομένων και άλλων (δημοσίων) συμφερόντων. Όπως και τα προηγούμενα χρόνια, ο ΕΕΠΔ προτίθεται να εκφέρει τη γνώμη του για όλες τις νομοθετικές προτάσεις που έχουν ουσιαστικό αντίκτυπο στην προστασία δεδομένων. Ο ΕΕΠΔ μπορεί ακόμη να εξετάζει μη νομοθετικά μέτρα, όποτε αυτά εγείρουν ουσιώδη ζητήματα προστασίας δεδομένων. Ακολουθεί ένας μη αποκλειστικός κατάλογος των βασικών θεμάτων στα οποία πιθανότατα θα επικεντρωθεί ο ΕΕΠΔ κατά τη διάρκεια του 2011:

- α. Προς ένα νέο νομικό πλαίσιο για την προστασία δεδομένων:
 - αναθεώρηση του πλαισίου προστασίας δεδομένων της ΕΕ,

⁷ Υπόθεση C-28/08, *Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά The Bavarian Lager*, δεν έχει ακόμη δημοσιευθεί στη Συλλογή του Δικαστηρίου.

- αναθεώρηση των κανόνων προστασίας δεδομένων που εφαρμόζονται σε επίπεδο ΕΕ,
 - ολοκλήρωση τρεχουσών εργασιών στους ακόλουθους βασικούς τομείς: αποσαφήνιση των εννοιών «λογοδοσία» και «συγκατάθεση» και του ζητήματος του εφαρμοστέου δικαίου και της δωσιδικίας (σε συνεργασία και με τις εθνικές αρχές προστασίας δεδομένων, στο πλαίσιο της ομάδας εργασίας του άρθρου 29).
- β. Περαιτέρω ανάπτυξη του χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης:
- ΕΕ-PNR (σύστημα καταστάσεων με ονόματα επιβατών),
 - ευρωπαϊκό TFTP (πρόγραμμα παρακολούθησης της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας),
 - αναθεώρηση της οδηγίας για τη διατήρηση δεδομένων,
 - διαχείριση συνόρων και σύστημα εισόδου-εξόδου,
 - πρόγραμμα για τους καταχωρισμένους ταξιδιώτες (RTP),
 - ευρωπαϊκό ESTA (ηλεκτρονικό σύστημα άδειας ταξιδιού),
 - EUROSUR,
 - τρομοκρατία και πάγωμα κεφαλαίων,
 - διαπραγματεύσεις με τρίτες χώρες για συμφωνίες περί προστασίας δεδομένων.
- γ. Τεχνολογικές εξελίξεις και ψηφιακό θεματολόγιο:
- ανακοίνωση περί ιδιωτικότητας και εμπιστοσύνης στην ψηφιακή ΕΕ,
 - δέσμη μέτρων για την ηλεκτρονική κινητικότητα,
 - κανονιστικό πλαίσιο για τα έξυπνα δίκτυα,
 - αναθεώρηση της οδηγίας περί επαναχρησιμοποίησης πληροφοριών του δημόσιου τομέα,
 - αναθεώρηση της οδηγίας για τον ραδιοφωνικό και τον τηλεπικοινωνιακό εξοπλισμό.
- δ. Άλλοι τομείς:
- πρωτοβουλίες στον τομέα των μεταφορών (περιλαμβανομένης της χρήσης των σαρωτών σώματος),
 - τελωνειακή συνεργασία,
 - eJustice (ηλεκτρονική δικαιοσύνη), σύστημα IMI και CPCS,
 - αναθεώρηση του κανονισμού περί διαφάνειας.

Βρυξέλλες, Δεκέμβριος 2010